

Ανάπτυξη της προσωπικότητας Ο κύκλος της ζωής

Οι εμπειρίες που προέρχονται
από το κοινωνικό περιβάλλον
συμβάλουν στη διαμόρφωση της
προσωπικότητας

Προσωπικότητα

- Διαθέσεις
- Τάσεις
- Πεποιθήσεις
- Επιθυμίες
- Αξίες
- Σχήματα προσαρμογής

Βασικό στοιχείο είναι η
σταθερότητα όλων αυτών των
χαρακτηριστικών

Η διαμόρφωση γίνεται με βάση το βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.

Μοντέλο ανάπτυξης κατά Erikson

- Βρεφική ηλικία- ΕΛΠΙΔΑ
- Νηπιακή ηλικία-ΘΕΛΗΣΗ
- Προσχολική ηλικία-ΣΚΟΠΟΣ
- Σχολική ηλικία-ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ
- Εφηβεία-ΠΙΣΤΗ/ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
- Νεαρή ενήλικη ζωή- ΑΓΑΠΗ
- Ενήλικη ζωή- ΝΟΙΑΞΙΜΟ/ΦΡΟΝΤΙΔΑ
- Γηρατειά- ΣΟΦΙΑ

ΣΤΑΔΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ

Βρεφική - νεογνική περίοδος

Μοντέλο ανάπτυξης Mahler

- Φυσιολογικό αυτιστικό στάδιο
 - 0-2 μηνών
- Φυσιολογική συμβιωτική φάση
 - 2-10 μηνών
- Φάση αποχωρισμού εξατομίκευσης
 - 4-36 μηνών
 - Διαφοροποίηση και ανάπτυξη σωματικής εικόνας
 - Εξάσκηση στον αποχωρισμό εξατομίκευση
 - Επαναπροσέγγιση
 - Σταθεροποίηση της εξατομίκευσης και έναρξη της σταθερότητας του αντικειμένου

ΝΕΟΓΝΟ-ΒΡΕΦΟΣ

- Αυτιστική φάση
 - ‘Χαμόγελο’
- Φυσιολογική συμβιωτική φάση
 - Σταθερή και συνεπής στάση της μητέρας
- Φόβος των ξένων
 - Αποχωρισμός/ επαναπροσέγγιση
 - Ρόλος της μητέρας κρισιμότητας
- Ανάπτυξη της ευφυΐας για τα δύο πρώτα χρόνια

ΝΗΠΙΟ

- Πρώτοι 18 μήνες
 - Εσωτερική αναπαράσταση των εξωτερικών αντικειμένων (Piaget) μονιμότητα
 - Ομιλία
 - Εξερεύνηση του περιβάλλοντος με την ωρίμανση του νευρομυϊκού συστήματος και συνοδά καταστρέφει αντικείμενα

Αίσθηση του εγώ (ολοκληρώνεται στα τρία πρώτα χρόνια περίπου)

- Σωματικό εγώ
 - Αφή
 - Πίεση
 - Ζέστη κρύο
- Ψυχικό εγώ
 - Ισορροπία μεταξύ ικανοποίησης και ματαίωσης
 - Ισορροπία μεταξύ καλού και κακού
 - ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΚΡΙΣΙΜΟΤΑΤΟΣ
- ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΑΡΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΣΦΥΚΤΗΡΩΝ

- Δεν υπάρχει ώριμος νευρομυϊκός μηχανισμός πριν από το δεύτερο έτος της ηλικίας
- Δεν συνιστάται εκπαίδευση πριν από αυτό
- Η στάση και ΤΩΝ ΔΥΟ γονέων στη διάρκεια αυτής της φάσης είναι σημαντικότερη για κοινωνικοποίηση των παιδιών

Μοντέλο ανάπτυξης κατά Freud

- Στοματικό στάδιο
- Πρωκτικό στάδιο
- Ουρηθρικό στάδιο
- Φαλλικό ή οιδιπόδειο στάδιο
- Λανθάνουσα περίοδος
- Γεννητικό στάδιο

Οιδιπόδειο σύμπλεγμα

- Αναπτύσσεται κατά το φαλλικό στάδιο
- Θετικό
 - Επιθυμεί το γονέα του άλλου φύλου και γίνεται επιθετικό προς τον γονέα του ίδιου φύλου
- Αρνητικό
 - Επιθυμεί το γονέα του άλλου φύλου και επειδή το απορρίπτει στρέφεται και επιθυμεί το γονέα του ίδιου φύλου και απορρίπτει του άλλου
- Η αντιμετώπιση από τους γονείς των εκδηλώσεων θυμού, αγάπης και ερωτισμού βοηθά στη διαμόρφωση ενός υγιούς υπερεγώ

Λανθάνουσα περίοδος

Λανθάνουσα περίοδος (Σχολική ηλικία)

- Λιγότερο σεξουαλική
- Κατασκευαστικές και ακαδημαϊκές ικανότητες
- Κοινωνικοποίηση
- Ταυτοποίηση με συνομηλίκους του ίδιου φύλου
- Αυτονομία και ανεξαρτησία
- Χειρισμός του άγχους

Μοντέλο ανάπτυξης Piaget

- Προγλωσσικό αισθητικό-κινητικό στάδιο
- Αναπαραστασιακό ή προ των λογικών διεργασιών στάδιο
- Στάδιο των συγκεκριμένων λογικών διεργασιών
- Στάδιο των τυπικών λογικών διεργασιών

Σχέσεις με συνομηλίκους πολύ σημαντικό

- Δημιουργία ομάδων του ίδιου φύλου
- Απόκτηση ενός στενού φίλου ή φίλης
- Κεκαλήμενο σεξουαλικό ενδιαφέρον για το άλλο φύλο
- Σταδιακή ανακάλυψη της σεξουαλικής λειτουργίας
 - Ερωτήσεις για την αναπαραγωγή και σεξουαλικά θέματα
 - Αυνανισμός
- Ανομοιόμορφη διαφοροποίηση
 - Κάποια (κυρίως κορίτσια) διαφοροποιούνται γρήγορα
 - κάποια παραμένουν παιδιά

Εφηβεία

Αλλαγές στην εμφάνιση

- Ανατομικές
 - Ύψος
 - Δευτερογενή χαρακτηριστικά του φύλου
- Λειτουργικές
 - Εμμηναρχή (Κορίτσια)
 - Βραχνός φωνής (Αγόρια)
- Ψυχολογικές

Πρώτη εφηβεία (11-14)

- Διαμόρφωση των δευτερευόντων χαρακτηριστικών
- Σεξουαλική ωρίμανση, σεξουαλική διερεύνηση
- Εμμηναρχή, ανάμεικτα συναισθήματα, πολύ σημαντικός ο ρόλος του πατέρα
- Ιδεαλισμός, αλλοπρόσαλλη συμπεριφορά
- Ο ρόλος των γονιών ιδιαίτερα δύσκολος, εξισσορόπηση μεταξύ του ελέγχου και της κατανόησης

Μέση εφηβεία (14-16)

- Κύρια η σχέση με το άλλο φύλο
 - Ναρκισσιστικοί έρωτες
- Αντιστάθμισμα για την απώλεια της σχέσης με τους γονείς
- Συγκερασμός του ιδεώδους του εγώ με το εγώ και υπερεγώ
- Συνειδητοποίηση της ταυτότητας οριστικοποίηση των πλείστων χαρακτηριστικών του χαρακτήρα και της προσωπικότητας

Όψιμη εφηβεία (16-....)

- Όριμες σχέσεις
 - Ο σύντροφος γίνεται ένα ξεχωριστό άτομο
- Σκέψεις για το μέλλον
 - Επαγγελματικά σχέδια
 - Οικογένεια (ως γονέας και σύντροφος)
- Υποχώρηση του ιδεαλισμού
 - Η πραγματικότητα αποκτά μεγαλύτερο βάρος από τις ιδεολογικές προσεγγίσεις και τη φαντασία

Τέλος της εφηβείας

- Ψυχολογική ανεξαρτησία
 - Σχέσεις με τους γονείς βασισμένες στην ισότητα και τον αμοιβαίο σεβασμό
- Προσωπική ταυτότητα
 - Σύστημα ηθικών αξιών
 - Ικανότητα προς εργασία
- Ικανότητα για διάρκεια στον διαπροσωπικό τομέα
 - Ικανότητα να διατηρεί ισότιμες διαπροσωπικές σεξουαλικές ή μη σχέσεις

Έωριμη ηλικία

Ώριμο εγώ

- Αναβάλλει τη δράση έως ότου σχηματίσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο της δράσης και των συνεπειών
- Πλήρης και σταθερή προσωπική ταυτότητα
- Αίσθηση πραγματικότητας
- Ικανότητα να αγαπά και να έρχεται σε σεξουαλική επαφή
- Αντέχει στο άγχος
- Συνειδητά κινείτε μεταξύ ονειροπόλησης και πραγματικότητας

Κρίση της μέσης ηλικίας

- 35-40 και 60-65
- Ξαναθυμάται το θάνατο
- Αξιολογεί τα πεπραγμένα του
- Σε θετική αξιολόγηση συνεχίζει έχοντας εμπεδώσει τη δημιουργικότητα του
- Σε αρνητική μπορεί να έχει ενοχές και κατάθλιψη ή άγχος και εξωσυζυγικές σχέσεις ή άλλες εκδηλώσεις.

Γηρατειά

Έκπτωση;

- Προοδευτική έκπτωση των διαφορών λειτουργιών
- Καλή προσαρμογή εξασφαλίζει δραστηριότητα ποικίλης μορφής έως τα βαθιά γεράματα
 - Δραστηριότητα
 - Δημιουργικότητα
 - Σεξουαλική ζωή

Εξοικείωση με το θάνατο

- Φόβος θανάτου
 - Αρχή περίπου στα εννιά χρόνια
 - Απωθείται
 - Επανεμφανίζεται γύρω στα 40
 - Στα γηρατειά αντιμετωπίζεται ως αναπόφευκτη πραγματικότητα
 - ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ